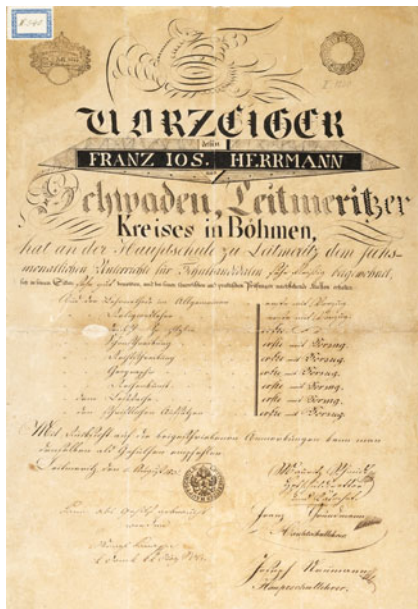

opravdu prospět jak církvi, tak i státu) byla vydána v roce 1787. Podle Wilflinga měl být člověk vzdělán pro šťastný a užitečný život, učení mělo být snazší a radostnější a ve školách měl vládnout mírnější duch. Na prvním místě bylo náboženství, k němuž se družil německý jazyk a vyučování řemeslným, popřípadě hospodářským pracím. Dívkám měla škola poskytnout pouze omezené vzdělání, všemu potřebnému se měly naučit doma od matky. Wilfling se zaměřil především na pokyny pro školní inspekory a zároveň líčil obraz dobrého učitele, který má být obeznámen se základními poznatky z psychologie, estetiky a dokonce i z filozofie.⁴⁷

Po epizodické vládě Josefova mladšího bratra Leopolda II. nastoupil na trůn konzervativní panovník František II.,⁴⁸ který vládl monarchii dlouhých 43 let. Na počátku své vlády se musel potýkat s četnými válkami s Francií. Vyhrocené poměry zasahovaly rovněž do oblasti školství, jelikož duchovenstvo dávalo najevo svou nespokojenost s Josefovými reformami. V roce 1795 pověřil panovník Jindřicha Františka hraběte z Rottenhanu (1738–1809) zřízením opravné studijní dvorské komise.⁴⁹ Hrabě Rottenhan byl odpůrcem osvícenských idejí, vyjadřoval se proti zbytečnému vzdělávání poddaných a přílišné samostatnosti učitelů. Opravná studijní dvorská komise pod jeho vedením vypracovala nový rozsáhlý školský zákoník – *Politické zřízení školské* – (Politische Verfassung der deutschen Schulen in den k. auch k. k. österreichischen Provinzen), označovaný také někdy zkráceně jako „Schulkodex“, který byl vydán dne 11. srpna 1805. „Schulkodex“ byl novou základní školskou normou, která platila po celou první polovinu 19. století. Systém i nadále znal školy triviální, a to buď farní, filiální, nebo lokální,⁵⁰ školy hlavní a normální. Nový organizační řád byl

Obr. 17: Učitelské vysvědčení Františka Josefa Herrmanna z litoměřické hlavní školy z roku 1831

47) Štverák, *Stručné dějiny*, s. 156.

48) Od roku 1804 se nazýval Františkem I.

49) Studijní dvorská komise byla po splnění svého úkolu v roce 1778 zrušena a studijní záležitosti přiděleny dvorské kanceláři. V roce 1786 byla pro ústřední správu školství opět osamostatněna komise pro vyučování.

50) Pro jednu obec.